

Иван Начев е политолог, преподавател по политически теории и европейска интеграция в НБУ, експерт по политическа интеграция в ЕС. С него говорим за **европейските пари** и за **икономическата криза**.

Св. Крумова: През март месец трябваше да приключи изготвянето на новите оперативни програми, за да може те да бъдат одобрени от ЕК и до края на годината да се сключи споразумението, което касае именно разпределянето на средствата през следващия бюджетен период. Това обаче не се случи. Ще се отрази ли на следващия финансов период – 2014-2020 г.?

Ив. Начев: По принцип срокът за сключването на тези споразумения е до 2016, докато изтекат формално парите от предишния програмен период. Но поради политическата криза, най-вече оставката на предното правителство, това не се случи. Бяха изготвени само две програми всички останали трябваше да се готвят постфактум. Служебното правителство нямаше правомощия да прави такива неща, администрацията, разбира се, работи, но някой трябва да вземе политическото решение, затова целият процес се забави. Въпреки това към края на годината ние вече имаме всички програми, но няма как да започне финансирането веднага от 2014-та. Едната причина е това забавяне, а другата е, че не е постигнато крайно договаряне в рамките на целия ЕС. Предишното правителство се намираше в ситуация, в която ЕС се състоеше от 27 държави-членки, а сега те са 28, така че трябва да се предвиди в рамките на този бюджет какви пари ще отидат за Хърватия.

Св. Крумова: Какви са очакванията от новата финансова рамка?

Ив. Начев: Очаква се в новата финансова рамка с по-малко пари да се постигне по-голям ефект и да се надстрои това, което е направено до момента в предишния финансов период. И за сектор селско стопанство, и за конкурентноспособност на българската икономика, това което можем да видим като резултат е, че много малка част от фирмите и от хората които са кандидатствали са били финансирани – едва около 5-10 % в различните сектори. Т. е. хората, които се занимават със земеделие или

От Светлана Крумова
Нед., 29 Септември 2013 20:49

бизнес в малки населени места не са стигнали до този финансов ресурс по линия на ЕС, защото, правилата които са създадени на национално равнище, са стимулирали този бизнес, който е бил към момента на стартирането на предишните ОП стабилен, или към хора, които са имали добри финансови планове за следващия бюджетен период. Тогава идеята е била да се подпомагат хора, не които сега стартират, а които вече се занимават със съответната дейност. В новия бюджетен период се предвижда разделение на именно тези, които са по-големи, които могат да си позволят по-голям финансов ресурс да получават по-малко за сметка на по-малките.

Св. Крумова: Битува мнението, че досега проекти печелеха само големите фирми, малките обаче не могат да се докопат до големите пари.

Ив. Начев: Причините са много и различни. От една страна политиките разсъждават така - ако се стимулират по-големите компании, те създават повече работни места, създават по-голяма заетост, реализират по-голям БВП, плащат данъци и по-лесно се работи с тях. Администрацията мисли долу-горе по същия начин. Ако има 5 контрагента, много по-лесно ще работи с 5 отколкото с 500. Съвсем логично, защото ние имаме проблем и с администрацията – раздута, но нямаме достатъчно, която да е добре подготвена, за да работи по тези програми. И всеки от администрацията разбира, че ако има много повече проекти, той по-трудно ще може да контролира нещата, неговата работа няма да е ефикасна. Освен правителството и парламента, които са отговорни пред нас като граждани, местните власти участват пряко във формирането на тези политики. Не само в България, но и в ЕС, където чрез Комитета за регионите, в който България има представители – кметове и общински съветници, те могат да участват директно във формирането на политики. Това е една комплексна отговорност.

Св. Крумова: Има ли опасност да стигнем до гръцкия сценарий. Да разчитаме единствено на европарите, за да развиваме икономиката си?

Ив. Начев: На теория да, но на практика не. Това са два различни случая. Гърция винаги когато е имало начало на нов бюджетен период и ново разширяване се е опитвала да предоговаря средства и да иска повече пари за себе си. И това е един положителен пример. Ако погледнем всички тези пари, които тя е получила като равноправен член в ЕС, ние ще видим, че голяма част от тях са вложени в икономиката и Гърция няма нищо общо със 70-те и сега. Но, това е положителен пример за правителството. Ако вземем за пример гръцката икономика, която е в криза, но всеки от нас като влезе в един магазин независимо в България или другаде ще види стоки, които са произведени в Гърция. Т.е. стоките на тази държава продължават да стоят на европейския пазар. Въпросът е кои са онези български стоки, които ние можем да позиционираме, защото, ако искаме да развиваме земеделие, ако искаме да се върнем на някои пазари, не само на европейския – но основно там да речем, защото това е един огромен пазар от 500 млн. души, които потребяват всекидневно не само ядат, обличат се, тук не става въпрос само за земеделие, и не става въпрос какво произвеждаме като хранителни продукти, а цялото производство.

Св. Крумова: Ако трябва с една дума да характеризирате следващия финансов период, каква ще бъде тя.

Ив. Начев: Растеж – първо защото той е насочен, за да преодоляваме последиците от кризата и второ стимулиране на растежа в рамките на ЕС по отношение на България – тя генерира по-малко от 1% от БВП на ЕС – по-малко от 1 евро на всеки 100 евро. Като видите, че 6 държави генерират повече от половината и най-много работни места откриват и са се наложили на европейския пазар, те също трябва да бъдат подкрепени. Защото както се видя и в кризата, първите, които страдат са големите - там са най-големите съкращения. Малките и средните не случайно се наричат гръбнак на европейската икономика, те по-лесно оцеляват, защото имат по-малко разходи, защото може да оптимизират.

Св. Крумова: Излязохме ли от кризата?

Ив. Начев: Що се отнася до Европейския съюз като цяло – да. Освен, че има нарастване на икономическото развитие –на доходността, на качеството на живот, ЕС успя да запази позициите си на целия световен икономически пазар – защото съюза основно изнася – не загуби пазари. Ние виждаме като загубим пазари колко трудно се възстановяваме. Но вътре това не е така – все пак безработните са 25 млн. и оттук нататък трябва да знаем какви икономики ще развива всяка държава, за да може да осигурява работни места и алтернатива на заетост. Но кризата е и с положителен

Иван Начев: Кризата ни научи, че не можем един без друг - Фортисимо – това е лично!

От Светлана Крумова

Нед., 29 Септември 2013 20:49

маркер. Ние научихме, че не можем един без друг. Както европейската икономика не може без нас, така и ние се нуждаем от ресурса на ЕС.

За fortisimo.eu – Светлана Крумова (снимка: bgonair.bg)